

**KIRGIZİSTAN-TÜRKİYE MANAS ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ
İLETİŞİM BİLİMLERİ ANABİLİM DALI**

**ULUSLARARASI HABER AKIŞI BAĞLAMINDA
KIRGIZİSTAN’DA DİJİTAL HABER SİTELERİ VE
HABERCİLİK**

DOKTORA TEZİ

Topçugül NARMAMATOVA

**Danışman
Prof.Dr.Hamza ÇAKIR**

BİŞKEK 2017

ÖZ

Yazar	: Topçugöl NARMAMATOVA
Üniversite	: Kırgızistan-Türkiye Manas Üniversitesi
Anabilim Dalı	: İletişim Bilimleri
Bilim Dalı	: Sosyal Bilimler
Tez Niteliği	: Doktora Tezi
Sayfa Sayısı	: XXIII+347
Mezuniyet Tarihi	: 07/09/2017
Tez Danışmanı	: Prof.Dr. Hamza ÇAKIR

ULUSLARARASI HABER AKIŞI BAĞLAMINDA KIRGIZISTAN'DA DİJİTAL HABER SİTELERİ VE HABERCİLİK

Yeni iletişim ortam ve teknolojilerinin gelişmesi medya alanında da önemli değişimlerin yaşanmasına neden olmuştur. Bu küresel dönüşümün içinde medya daha çok dijitalleşmiş ve yapısını yeni teknolojik dinamiklerle uyumlu hale getirmeye başlamıştır. Geleneksel medyadan farklı olarak yeni medyanın etkileşimli ve multimedya biçimine sahip olması onun bir anda daha geniş kitleye ulaşmasını sağlamıştır. Dolayısıyla da aynı anda çok fazla enformasyonu eşzamanlı olarak geniş kitleye aktarabilmesi ve kullanıcıların da aynı anda geri bildirimde bulunmasını sağlaması yeni medyanın toplum bireylerine sunduğu avantajlardan birisi olmuştur.

Yeni medyanın ortaya çıkması ve gelişmesi uluslararası iletişimde de kendini hissettirmiş ve uluslararası haberlerin dolaşımında da önemli değişimlerin yaşanmasına yol açmıştır. Eskiden merkez yönetimin elinde bulundurduğu uluslararası haber ajansları tarafından tek düze dünyaya yayılan haber akışının yeni medya ortamlarının gelişmesiyle birlikte değişmeye başladığı görülmektedir.

Bu çalışmada yeni medyanın gelişmesiyle birlikte uluslararası haber akışındaki değişim ve dönüşümlerin nasıl yaşandığı Kırgızistan'daki dijital haber siteleri örneğinden verilmeye çalışılmıştır. Bu doğrultuda Kırgızistan'daki dijital alana geçen 3 haber ajansının websiteleri ve 3 dijital haber sitelerinde yayınlanan dış haberler incelenmiştir. Yapılan araştırma sonuçlarına göre yeni medyanın gelişmesi uluslararası haber akışında önemli değişimlerin yaşanmasına neden olduğu ortaya çıkmıştır. Araştırmada yöntem olarak içerik analizi kullanılmıştır.

Anahtar Kelimeler: Uluslararası medya, haber akışı, Kırgızistan, haber ajansları, dijital haber siteleri, haber kaynakları

КЫСКАЧА МАЗМУНУ

Даярдаган	: Топчугүл Нармаматова
Университет	: Кыргыз-Түрк «Манас» Университети
Тармагы	: Коммуникация илимдери
Багыты	: Коомдук илимдер
Иштин сыпаты	: Докторантура
Беттердин саны	: XXIII+347
Бүтүрүү датасы	: 07/09/2017
Илимий жетекчи	: Проф.док.Хамза Чакыр

ЭЛ АРАЛЫК МААЛЫМАТ БЕРҮҮ АЛКАГЫНДАГЫ КЫРГЫЗСТАНДЫН МААЛЫМАТ САЙТТАРЫ ЖАНА ЖУРНАЛИСТИКА

Жаңы коммуникация технологиясынын жана каражаттарынын өнүгүүсү медиа тармагында маанилүү өзгөрүүлөрдүн болуусуна шарт түздү. Бул глобалдык өзгөрүүнүн натыйжасында ЖМКлар интернет тармагына өтүп жаңы коммуникациялык технологиянын динамикаларына шайкеш иштей баштады. Салттуу медиадан өзгөчөлөнүп жаңы медианын интерактивдүү иш алып баруусу жана мультимедиа каражаттарына ээ болуусу анын бир эле учурда аябагандай чоң аудиторияга маалымат таратуусун шарттады. Ушул себептүү бир эле учурда көптөгөн маалыматты чоң аудиторияга таратуусу жана аудиториянын да өз учурунда кайра билдирүү берүүсү жаңы медианын коомго берген мүмкүнчүлүктөрүнүн бири болуп саналат.

Жаңы медиа түрлөрүнүн жаралуусу жана өнүгүүсү эл аралык коммуникацияда да таасирин тийгизди жана эл аралык маалымат таратууда да маанилүү өзгөрүүлөрдүн болуусуна себепкер болду. Мурда борбордук башкаруунун көзөмөлүндө болгон эл аралык маалымат агенттиктери тарабынан дүйнөгө бир тараптуу маалымат таратылса, жаңы медиа түрлөрүнүн өнүгүүсү менен бул абал өзгөрө баштаганы байкалат.

Бул диссертацияда жаңы медианын өнүгүүсү менен эл аралык маалымат таратуудагы өзгөрүүлөр жана өнүгүүлөрдүн кандайча болгондугун Кыргызстандагы маалымат сайттарынын мисалында берүүгө аракет кылдык. Буга байланыштуу Кыргызстандагы 6 маалымат сайтынын (анын ичинде 3 маалымат агенттиктеринин сайттары) сырткы кабарлары изилденди жана изилдөөнүн жыйынтыгында жаңы медиа түрлөрүнүн өнүгүүсү эл аралык маалымат таратууда маанилүү өзгөрүүлөргө себеп болгондугу аныкталды. Изилдөөдө илимий изилдөө ыкмасы катары контент анализ ыкмасы колдонулду.

Ачкыч сөздөр: Эл аралык медиа, маалымат берүү, Кыргызстан, маалымат агенттиктери, маалымат сайттары, маалымат булактары

АБСТРАКТ

Автор	: Топчугуль Нармаматова
Университет	: Кыргызско-Турецкий университет «Манас»
Направление	: Коммуникация
Научное отделение	: Гуманитарные науки
Диссертация	: Докторантура
Количество страниц	: XXIII+347
Выпускной дата	: 07/09/2017
Научный руководитель	: Проф.докт. Хамза Чакыр

ИНФОРМАЦИОННЫЕ САЙТЫ И ЖУРНАЛИСТИКА КЫРГЫЗСТАНА В КОНТЕКСТЕ МЕЖДУНАРОДНОГО ИНФОРМАЦИОННОГО ПОТОКА

Развитие новых средств связи и технологий вызвало значительные изменения в медиа-сфере. В рамках этой глобальной трансформации СМИ стали более цифровыми и начали гармонизировать свою структуру с новой технологической динамикой. В отличие от традиционных медиа, новые медиа имеют интерактивный и мультимедийный стиль, который позволяет им охватить более широкую аудиторию. Поэтому одним из преимуществ новых средств массовой информации является то, что одновременно можно передавать много информации широкой аудитории и давать обратную связь пользователям.

Появление и развитие новых средств массовой информации также проявилось в международной коммуникации и привело к значительным изменениям в распространении международных новостей. Поток новостей, которые раньше были распространены международными информационными агентствами управляемыми центральными правительствами на Западе, начали меняться с развитием новых медиа-сред.

В этом исследовании анализируются новостные сайты в Кыргызстане и выявилась ситуация, о том как произошли изменения и трансформации в международном потоке новостей с влиянием новых средств массовой информации. В этом направлении были рассмотрены внешние новости, опубликованные на трех новостных сайтах и на веб-сайтах трех информационных агентств в Кыргызстане. Согласно результатам исследований, развитие новых медиа привело к значительным изменениям в международном потоке новостей. В качестве метода исследования были использованы обзор литературы и контент-анализ.

Ключевые слова: международные медиа, поток информации, Кыргызстан, информационные агентства, новостные сайты, источники информации.

ABSTRACT

Author	: Topchugul Narmamatova
University	: Kyrgyz-Turkish Manas University
Department	: Communication Sciences
Science Branch	: Social Sciences
Thesis Qualification	: Doctoral Thesis
Number of pages	: XXIII+347
Graduation Date	: 07/09/2017
Thesis Advisor	: Prof.Dr. Hamza ÇAKIR

DIGITAL NEWS SITES AND JOURNALISM IN KYRGYZSTAN IN THE CONTEXT OF INTERNATIONAL NEWS FLOW

The development of new communication media and technologies has caused significant changes in the media field. Within this global transformation, media has become more digitalized and has begun to harmonize its structure with new technological dynamics. In contradistinction to traditional media, the new media has an interactive and multimedia style that allows it to reach a larger audience. Therefore, it's one of the advantages of the new media that allows to transmit a lot of information simultaneously to a large audience at the same time to provide feedback to the users at the same time.

The emergence and development of new media has also influence in international communication and has raised to significant changes in the circulation of international news. It seems that the one-way news flow, which in the past was spread by the international news agencies started to change within the development of new media environments.

In this study, we tried to exhibit how the changes and transformations in the international news flow, along with the development of new media by the examples of digital news sites in Kyrgyzstan. In this direction, has been examined the external news which published in 6 digital news sites (3 of them are the sites of local information agencies) of Kyrgyzstan. According to the research results, the development of the new media has led to significant changes in the international news flow. Content analysis was used as a method in the research.

Key Words: International Media, information flow, news agencies, digital news sites, Kyrgyzstan, Information sources